

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 26. novembrī¹

Lieta C-421/12

**Eiropas Komisija
pret
Beļģijas Karalisti**

(prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, ko Komisija cēlusi pret Beļģijas Karalisti)

Pienākumu neizpilde — Patērētāju tiesību aizsardzība — Negodīga komercprakse —
Direktīva 2005/29/EK — Brīvo profesiju pārstāvju, zobārstu un kinezoterapeitu izslēgšana —
Valsts tiesību akti par paziņojumiem par cenu pazemināšanu — Valsts tiesību akti, kuros ierobežoti vai
aizliegti noteikti izbraukuma tirdzniecības veidi — Stiprāka aizsardzība — Pilnīga saskaņošana

1. Izskatot šo prasību, kurā apgalvots, ka, nepilnīgi transponējot Direktīvu 2005/29/EK² (“Negodīgas komercprakses direktīva”), neesot izpildīti valsts pienākumi, Tiesai ir iespēja spriest par pārejas noteikumiem, kas paredzēti minētās direktīvas 3. panta 5. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstis kādu noteiktu laiku un pakārtoti zināmiem nosacījumiem drīkst piemērot valsts tiesību normas, “ar ko paredz vairāk ierobežojumu vai prasību” patērētāju aizsardzības jomā, nekā paredzēts pašā Direktīvā 2005/29.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

1) Direktīva 2005/29

2. Ar Direktīvu 2005/29, kā teikts tās preambulas sestajā apsvērumā, “tuvina dalībvalstu tiesību aktus par negodīgu komercpraksi, tostarp negodīgu reklāmu, kas rada tiešu kaitējumu patērētāju ekonomiskajām interesēm, tādējādi radot netiešu kaitējumu likumīgu konkurentu ekonomiskajām interesēm. [...] Tā arī neaptver un neietekmē valsts tiesību aktus par negodīgu komercpraksi, kas rada kaitējumu tikai konkurentu ekonomiskajām interesēm vai attiecas uz tirgotāju darījumiem [darījumiem tirgotāju starpā]; pilnībā ņemot vērā subsidiaritātes principu, dalībvalstīs arī turpmāk varēs reglamentēt tādu praksi atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, ja tās to gribēs. Šī direktīva arī neaptver un neietekmē Direktīvas 84/450/EEK noteikumus par reklāmu, kas maldina uzņēmējus, bet nemaldina patērētājus, un salīdzinošu reklāmu [...]”.

1 — Oriģinālvaloda – spāņu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 149, 22. lpp.).

3. Tālāk tās pašas direktīvas preambulas 14. apsvērumā ir teikts, ka “vēlams, lai maldinoša komercprakse ietvertu tādu praksi, arī maldinošu reklāmu, kas, maldinot patērētājus, viņiem liedz iespēju izdarīt pamatotu un tādējādi arī efektīvu izvēli. Atbilstīgi dalībvalstu tiesību aktiem un praksei, kas attiecas uz maldinošu reklāmu, šī direktīva klasificē maldinošu praksi maldinošās darbībās un maldinošos noklusējumos. Attiecībā uz noklusējumiem šajā direktīvā ir noteikts ierobežots apjoms būtiskas informācijas, kas vajadzīga patērētājam, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu veikt darījumu [..]”.

4. Savukārt preambulas 15. apsvērumā ir apstiprināts, ka, “ja Kopienas tiesības paredz prasības informācijai, kas ir saistītas ar komerciālu saziņu, reklāmu un mārketingu, šo informāciju saskaņā ar šo direktīvu uzskata par būtisku. Dalībvalstis varēs paturēt vai pievienot prasības informācijai, kas ir saistītas ar līgumtiesībām un kam ir līgumtiesiskas sekas, ja to atļauj minimālās klauzulas spēkā esošajos Kopienas tiesību instrumentos. Šīs direktīvas II pielikumā ietverts nepilnīgs saraksts ar tādām prasībām informācijai, kas ietvertas *acquis*. Ņemot vērā pilnīgo saskaņošanu, ko ievieš ar šo direktīvu, tikai informācija, kas ir pieprasīta Kopienas tiesību aktos, ir uzskatāma par būtisku saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 5. punktu paredzēto mērķi [šīs direktīvas 7. panta 5. punkta izpratnē]. Ja dalībvalstis, balstoties uz Kopienas tiesību minimālajām klauzulām, ir ieviesušas tādas prasības informācijai, kas ir ciešākas par Kopienas tiesību aktos noteiktajām, šādas papildu informācijas noklusējumu neuzskata par maldinošu noklusējumu saskaņā ar šo direktīvu. Turpretī dalībvalstis varēs atstāt spēkā vai ieviest vēl stingrākus noteikumus atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, lai patērētājiem nodrošinātu individuālu līgumisku tiesību aizsardzību augstākā līmenī, ja to pieļauj minimālās klauzulas Kopienas tiesību aktos”.

5. Visbeidzot preambulas 17. apsvērumā ir teikts, ka “vēlams precizēt, kāda komercprakse ir negodīga visos apstākļos, lai nodrošinātu lielāku juridisku [lai vairotu tiesisko] noteiktību. Tādēļ I pielikumā ietverts pilns visu šādas prakses paveidu saraksts. Šie ir vienīgie komercprakses piemēri, ko var uzskatīt par negodīgiem, neizvērtējot katra atsevišķa gadījuma atbilstību no 5. līdz 9. pantam. Sarakstu var grozīt tikai ar šīs direktīvas pārskatīšanu”.

6. Direktīvas 2005/29 1. pantā ir noteikts, ka tās “mērķis ir dot ieguldījumu iekšējā tirgus pareizā darbībā un sasniegt augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzību, tuvinot dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi, kura rada kaitējumu patērētāju ekonomiskajām interesēm”.

7. Direktīvas 2. pantā ir rodama virkne definīciju, tostarp šādas šajā lietā saistošas definīcijas:

b) “tirgotājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas komercpraksē, uz ko attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kas attiecas uz tā[s] [saimniecisko darbību,] uzņēmējdarbību, amatniecību vai profesiju, un arī jebkura persona, kas darbojas tirgotāja vārdā vai uzdevumā;

[..]

d) “uzņēmēja komercprakse attiecībā pret patērētājiem” [..] ir jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem”.

8. Direktīvas 2005/29 3. pantā ar nosaukumu “Piemērošanas joma” ir noteikts:

“1. Šī direktīva attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā.

2. Šī direktīva neskar līgumtiesības un jo īpaši noteikumus par līguma spēkā esamību, tā veidošanu [noslēgšanu] vai sekām.

[..]

4. Ja šī direktīva un citi Kopienas noteikumi, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, nonāk pretrunā, priekšroku dod minētajiem citiem Kopienas noteikumiem, un tos piemēro attiecībā uz šiem konkrēt[aj]iem aspektiem.

5. Dalībvalstis sešus gadus pēc 2007. gada 12. jūnija drīkst šīs direktīvas jomā turpināt piemērot savus noteikumus, ar ko paredz vairāk ierobežojumu vai prasību, salīdzinot ar šo direktīvu, un ar ko īsteno direktīvas, kurās ietvertas minimālās saskaņošanas klauzulas. Šiem [valsts] pasākumiem jābūt būtiski nepieciešamiem, lai pienācīgi aizsargātu patērētājus pret negodīgu komercpraksi, un tiem jābūt samērīgiem ar šo sasniedzamo mērķi. Vajadzības gadījumā 18. pantā minēt[aj]ā pārskatīšanā var ietvert priekšlikumu par šīs atkāpes termiņa pagarināšanu uz turpmāku ierobežotu laiku.

6. Dalībvalstis tūlīt ziņo Komisijai par jebkuriem valsts noteikumiem, ko piemēro saskaņā ar 5. punktu.

[..]”

9. Saskaņā ar Direktīvas 2005/29 4. pantu “dalībvalstis neierobežo nedz pakalpojumu sniegšanas brīvību, nedz brīvu preču apriti tādu iemeslu dēļ, kas ir šīs direktīvas tuvinātajā jomā”.

10. Direktīvas 2005/29 5. pantā ar nosaukumu “Negodīgas komercprakses aizliegums” ir noteikts:

“1. Negodīga komercprakse ir aizliegta.

2. Komercprakse ir negodīga, ja:

a) tā ir pretrunā profesionālās rūpības prasībām,

un

b) tā attiecībā uz produktu būtiski kropļo vai var būtiski kropļot tā vidusmēra patērētāja saimniecisko rīcību, kuru produkts sasniedz vai kuram tas adresēts [kuru skar vai uz kuru ir vērsta šī prakse], vai vidusmēra grupas pārstāvja saimniecisko rīcību attiecībā uz produktu, ja komercprakse ir vērsta uz īpašu [konkrētu] patērētāju grupu.

[..]

4. Jo īpaši komercprakse ir negodīga, ja:

a) tā maldina, kā izklāstīts 6. un 7. pantā,

vai

b) tā ir agresīva, kā izklāstīts 8. un 9. pantā.

5. Šīs direktīvas I pielikumā dotajā sarakstā ietverti komercprakses veidi, kas visos apstākļos uzskatāmi par negodīgiem. To pašu vienot[o] sarakstu piemēro visās dalībvalstīs, un to var grozīt tikai ar šīs direktīvas pārskatīšanu.”

11. Direktīvas 2005/29 6. pantā ar nosaukumu “Maldinošas darbības” ir noteikts:

“1. Komerccpraksi uzskata par maldinošu, ja tajā sniedz nepareizu informāciju un tādēļ tā ir nepatiesa vai ja tā jebkādā veidā, tostarp vispārējā sniegumā, maldina vai var maldināt vidusmēra patērētāju, pat ja informācija ir faktiski pareiza, attiecībā uz vienu vai vairākiem šeit turpmāk uzskaitītajiem elementiem un jebkādā gadījumā liek vai var likt patērētājam pieņemt lēmumu veikt darījumu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis:

[..]

d) cena vai cenas aprēķināšanas veids vai konkrēta cenas atvieglojuma esamība;

[..].”

2) Direktīva 85/577/EEK³

12. Direktīvas 85/577 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka tā “attiecas uz līgumiem, saskaņā ar kuriem tirgotājs patērētājam piegādā preces vai sniedz pakalpojumus un kurus noslēdz:

— ekskursijas laikā, ko tirgotājs organizē ārpus sava uzņēmuma telpām, vai

— tirgotāja veikta apmeklējuma laikā:

i) patērētāja mājās vai cita patērētāja mājās;

ii) patērētāja darba vietā;

ja apmeklējums nenotiek pēc patērētāja izteikta pieprasījuma”.

13. Direktīvas 85/577 8. pantā ir noteikts, ka tā “neliedz dalībvalstīm pieņemt vai saglabāt spēkā labvēlīgākus patērētāju aizsardzības noteikumus jomā, uz kuru attiecas šī direktīva”.

3) Direktīva 98/6/EK⁴

14. Direktīvas 98/6 mērķis saskaņā ar tās 1. pantu “ir noteikt pārdošanas cenas un mērvienības cenas norādīšanu produktiem, ko tirgotāji piedāvā patērētājiem, lai uzlabotu patērētāju informāciju [pilnveidotu patērētāju informēšanu] un veicinātu [atvieglotu] cenu salīdzināšanu”.

15. Direktīva 98/6 atbilstoši tās 10. pantā noteiktajam “neattur dalībvalstis no tādu noteikumu pieņemšanas un izmantošanas, kas ir labvēlīgāki attiecībā uz patērētāju informāciju [informēšanu] un cenu salīdzinājumu, neietekmējot viņu [to] pienākumus, ko nosaka Līgums”.

3 — Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīva 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām (OV L 372, 31. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 15. nod., 1. sēj., 262. lpp.).

4 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/6/EK par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas (OV L 80, 27. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 15. nod., 4. sēj., 32. lpp.).

B – Valsts tiesības

16. Direktīvu 2005/29 transponējošajā 2007. gada 5. jūnija Likumā par grozījumiem 1991. gada 14. jūlija Likumā par komercpraksi un patērētāju informēšanu un aizsardzību [*Loi modifiant la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur*]⁵ savienojumā ar 2010. gada 6. aprīļa Likumu par tirgus praksi un patērētāju aizsardzību [*Loi du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection du consommateur*]⁶ no to piemērošanas jomas ir izslēgti brīvo profesiju pārstāvji, kā arī zobārsti un kinezoterapeiti.

17. 2011. gada 6. aprīļa spriedumā lietā Nr. 55/2011, kas atstāts negrozīts ar 2011. gada 15. decembra spriedumu lietā Nr. 192/2011, Beļģijas Konstitucionālā tiesa vairākas 2010. gada 6. aprīļa likuma tiesību normas atzina par neatbilstošām konstitūcijai, jo tajās no minētā likuma piemērošanas jomas ir izslēgti brīvo profesiju pārstāvji, kā arī zobārsti un kinezoterapeiti.

18. 2002. gada 2. augusta Likuma par maldinošu reklāmu un salīdzinošu reklāmu, netaisnīgiem liguma noteikumiem un distances ligumiem attiecībā uz brīvajām profesijām [*Loi du 2 août 2002 relative à la publicité trompeuse et à la publicité comparative, aux clauses abusives et aux contrats à distance en ce qui concerne les professions libérales*]⁷ 4. pantā ir definēta maldinoša reklāma un noteikts tās aizliegums brīvo profesiju jomā.

19. Iepriekš minētā 1991. gada 14. jūlija likuma 43. panta 2. punktā un 51. panta 3. punktā komersantiem bija aizliegts paziņot par cenu pazemināšanu izpārdošanā, ja šis samazinājums nav patiens attiecībā pret cenu, kas bijusi spēkā pēdējā mēnesī pirms dienas, kad kļuvis piemērojams samazinājums.

20. Saskaņā ar iepriekš minētā 2010. gada 6. aprīļa likuma 20.–23. un 29. pantu preces var tikt uzskatītas par precēm par pazeminātu cenu tikai tad, ja to cena ir mazāka par atsauces cenu, ar kuru saprotama mazākā no cenām, ko attiecīgajā mēnesī šīm precēm noteicis uzņēmums.

21. 1993. gada 25. jūnija Likumā par izbraukuma tirdzniecības un gadatirgu darbību veikšanu un organizēšanu [*Loi du 25 juin 1993 sur l'exercice et l'organisation des activités ambulantes et foraines*]⁸, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2005. gada 4. jūlija likumu⁹, ir noteikts, ka izbraukuma tirdzniecība patērētāja mājvietā var tikt rikota, ja vien tirgotu mantu kopvērtība nepārsniedz EUR 250 uz vienu patērētāju. Karaļa 2006. gada 24. septembra Dekrēta par izbraukuma tirdzniecības darbību veikšanu un organizēšanu¹⁰ 5. pantā ir noteikts, ka izbraukuma tirdzniecībā nedrīkst tirgot tostarp zāles, ārstniecības augus un no šiem augiem iegūtus preparātus, kā arī nevienu veselības stāvokļa izmaiņai paredzētu produktu, medicīniskās un ortopēdiskās ierīces, koriģējošās lēcas un to piederumus, dārgmetālus un dārgakmeņus, pērles, ieročus un munīciju.

5 — 2007. gada 21. jūnija *Moniteur belge* Nr. 2007011259, 34272. lpp.

6 — 2010. gada 12. aprīļa *Moniteur belge* Nr. 2010011166, 20803. lpp.

7 — 2002. gada 20. novembra *Moniteur belge* Nr. 2002009820, 51704. lpp.

8 — 1993. gada 30. septembra *Moniteur belge* Nr. 199301806, 21526. lpp.

9 — 2005. gada 25. augusta *Moniteur belge* Nr. 258, 36965. lpp.

10 — 2006. gada 29. septembra *Moniteur belge* Nr. 2006022950, 50488. lpp.

II – Pirmstiesas procedūra

22. Vairākkārtēji neformāli sazinājusies ar Beļģijas iestādēm, 2009. gada 2. februārī Komisija Beļģijas Karalistei nosūtīja brīdinājuma vēstuli par nepienācīgu Direktīvas 2005/29 transponēšanu. 2009. gada 3. jūnija un 2009. gada 24. jūnija vēstulēs Beļģijas iestādes darīja zināmu par vairākiem legīslatīviem grozījumiem, ar kuriem iecerēts atrisināt Komisiju interesējošos jautājumus. Tālab tika pieņemts 2010. gada 6. aprīļa Likums par tirgus praksi un patērētāju aizsardzību, kas ir spēkā kopš 2010. gada 12. maija.

23. 2011. gada 15. marta argumentētajā atzinumā Komisija darīja zināmu Beļģijas iestādēm, ka 2010. gada 6. aprīļa likumā nav rodama atbilde uz četriem 2009. gada 2. februāra brīdinājuma vēstulē norādītajiem pienākumu neizpildes pamatiem.

24. Komisija uzskatīja, ka paskaidrojumi, ko Beļģijas iestādes sniegušas savā 2011. gada 11. maija vēstulē, neatspēko trijos 2009. gada 2. februāra brīdinājuma vēstules pamatos izklāstītos apgalvojumus par pienākumu neizpildi, un tāpēc nolēma celt šo prasību.

III – Komisijas prasība

25. Savā prasībā Komisija sūdzas, ka Beļģijas Karaliste neesot izpildījusi pienākumus trejādā ziņā.

26. Pirmās ziņotās pienākumu neizpildes pamatā ir vairāku profesiju izslēgšana no visu profesionāļu, lai kāds arī nebūtu viņu tiesiskais statuss vai darbības nozare, komercpraksi piemērojamās Direktīvas 2005/29 piemērošanas jomas. Brīvo profesiju pārstāvju, zobārstu un kinezoterapeitu skaidri izteikta izslēgšana no Direktīvu 2005/29 Beļģijas tiesībās transponējošā 2007. gada 5. jūnija likuma piemērošanas jomas esot pretrunā minētās direktīvas 3. pantam savienojumā ar tās 2. panta b) punktu, un minētā pienākumu neizpilde neesot novērsta ar 2010. gada 6. aprīļa likumu.

27. Apstākļi, ka 2010. gada 6. aprīļa likuma tiesību normas, ar kurām šīs profesijas ir izslēgtas no šā likuma piemērošanas jomas, Beļģijas Konstitucionālā tiesa 2011. gada 6. aprīlī ir atzinusi par konstitūcijai neatbilstošām, Komisijas ieskatā nenozīmē, ka ziņotā pienākumu neizpilde būtu novērsta, jo šo tiesību normu spēkā neesamības atzīšana ir pakārtota varbūtējai prasībai atcelt tiesību aktu, kas, ja arī tā tiktu celta, notiktu pēc tam, kad beidzies termiņš, kas Beļģijas iestādēm pirmstiesas procedūrā atvēlēts, lai novērstu pārmesto pienākumu neizpildi.

28. Otrā pienākumu neizpilde attiecas uz Beļģijas tiesību aktiem attiecībā uz paziņojumiem par cenu pazemināšanu. Komisija apgalvo, ka 1991. gada 14. jūlija likuma 43. panta 2. punktā un 2010. gada 6. aprīļa likuma 20., 21. un 29. pantā patērētājiem esot nodrošināta par negodīgu komercpraksi pilnīgi saskaņojušajā Direktīvā 2005/29 paredzēto ciešāka aizsardzība.

29. Trešā pienākumu neizpilde ir par noteiktu veidu izbraukuma tirdzniecības aizliegumu. Komisija norāda, ka ar 2005. gada 4. jūlija likuma 7. pantu iekļautajā 1993. gada 25. jūnija likuma 4. panta 1. punkta 3. apakšpunktā ar zināmiem izņēmumiem aizliegta visu veidu izbraukuma tirdzniecība mājvietā, savukārt Karaļa 2006. gada 24. septembra dekrēta 5. panta 1. punktā ir aizliegts izbraucot tirgot noteiktas preces. Taču Direktīvā 2005/29 šādi aizliegumi nav paredzēti, un tāpēc, ņemot vērā ar šo direktīvu veiktās saskaņošanas pilnīgumu, attiecīgais valsts tiesiskais regulējums tai ir pretrunā.

30. Tāpēc Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi tai saskaņā ar Direktīvas 2005/29 gan 3. pantu savienojumā ar 2. panta b) un d) punktu, gan 4. pantu noteiktos pienākumus, un piespriest Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

IV – Tiesvedība Tiesā

31. Beļģijas Karaliste uz prasību atbildēja iebildumu rakstā, kurā tā apgalvoja, ka pirmais prasības pamats ir nepieņemams, jo Komisija, nekonkretizējot, kādā ziņā ar minēto likumu neesot izpildīta Direktīva 2005/29, esot atstājusi bez ievērības spēkā esošo 2002. gada 2. augusta Likumu par maldinošu reklāmu un salīdzinošu reklāmu, netaisnīgiem līguma noteikumiem un distances līgumiem attiecībā uz brīvajām profesijām. Jautājumā par lietas būtību Beļģijas Karaliste atzīst, ka no direktīvu transponējošā likuma piemērojamības ir tikušas izslēgtas noteiktas profesijas, taču atgādina, ka minēto izslēgšanu Konstitucionālā tiesa ir atzinusi par neatbilstošu konstitūcijai, un norāda, ka 2012. gada 6. septembrī ir celta prasība atcelt tiesību aktu, kuras iznākumā par konstitūcijai neatbilstošām atzītās tiesību normas varētu tikt atceltas ar atpakaļejošu spēku. Beļģijas Karalistes ieskatā minētās tiesību normas tik un tā nav piemērojamas, jo tās nav atbilstošas konstitūcijai, un tāpēc dienā, kad beidzies Komisijas atvēlētais termiņš, pienākumu neizpilde jau esot bijusi novērsta.

32. Savā replikas rakstā Komisija apgalvo, ka 2002. gada 2. augusta likumu Beļģijas Karaliste pirmoreiz ir norādījusi iebildumu rakstā un, lai arī tajā patiešām ir noteikts maldinošas reklāmas aizliegums brīvo profesiju jomā, ar to domāts transponēt nevis Direktīvu 2005/29, bet gan Direktīvu 84/450/EEK¹¹. Lai arī abas direktīvas, iespējams, attiecas uz vienāda veida praksi, ir skaidrs, ka tām, kā redzams Direktīvas 2005/29 preambulas sestajā apsvērumā, ir atšķirīgi mērķi. Tāpēc šī pēdējā minētā direktīva dalībvalstīm bija jātransponē, lai ar to aptvertu maldinošu reklāmu tai rūpošajā jomā. Savukārt uz Beļģijas Karalistes iebildumiem par šīs pirmās pienākumu neizpildes būtību Komisija atbild, ka pirmstiesas posmā Beļģijas iestādes apgalvoja, ka konstitūcijai neatbilstošās tiesību normas varētu ar atpakaļejošu spēku tikt izskaustas tikai tad, ja tiktu apmierināta varbūtēja prasība atcelt tiesību aktu, savukārt tagad tās apgalvo, ka ar neatbilstības konstitūcijai atzišanu esot pietiekami, lai tās izskaustu. Lai kā arī nebūtu, Komisija domā, ka patērētāju tiesiskās noteiktības intereses neļauj uzskatīt, ka neatbilstības konstitūcijai atzišana pati par sevi būtu pietiekama, lai no valsts tiesībām tiktu izslēgtas strīdīgās tiesību normas, jo varbūtība, ka, lai konstitūcijai neatbilstošās tiesību normas tiktu atzītas par galīgi izslēgtām, var būt vajadzīgi jauni nolēmumi, rada nepieļaujamu nenoteiktību.

33. Savā atbildē uz repliku Beļģijas Karaliste apgalvo, ka Komisija nenoliedz, ka 2002. gada 2. augusta likuma 4. pantā reglamentēta maldinoša reklāma brīvo profesiju jomā un tādēļ tas atbilst Direktīvas 2005/29 2. panta d) punktam, tādējādi šo direktīvu daļēji transponējot. Tā kā šis likums nav ņemts vērā Komisijas brīdinājuma vēstulē, šis pamats esot nepieņemams. Turklāt ar to, ka Konstitucionālās tiesas spriedumu par neatbilstību konstitūcijai rezultātā brīvās profesijas tiek iekļautas 2007. gada 5. jūnija likuma piemērošanas jomā, Beļģijas iestāžu ieskatā radot pietiekamu noteiktību.

34. Jautājumā par otro pienākumu neizpildi Beļģijas Karaliste apgalvo, ka 2010. gada 6. aprīļa likumā vairs netiek prasīts, lai cena, kas paziņota kā pazemināta, būtu tikusi piemērota nepārtraukti mēnesi pirms paziņošanas par samazinājumu. Turklāt Direktīvā 2005/29, lai arī ar to tiek veikta pilnīga saskaņošana, nav tiesību normu, kas ļautu noskaidrot paziņojumu par cenu pazemināšanas saimniecisko realitāti. Savukārt Direktīvā 98/6 ar Direktīvu 2005/29 grozījumi nav izdarīti un tās 10. pantā dalībvalstīm ir ļauts pieņemt un paturēt spēkā labvēlīgākus noteikumus par patērētāju informēšanu un cenu salīdzināšanu. Noslēgumā Beļģijas Karaliste apgalvo, ka patērētāju tiesības uz informāciju, atbilstoši Tiesas noteiktajam, ir princips un tādēļ attiecīgie tiesību akti, lai noskaidrotu, vai tos attaisno primāru interešu apsvērumi un tie ir samērīgi ar sasniegt gribēto mērķi, būtu jāizvērtē ar LESD 28. panta olekti.

35. Komisija šajā ziņā iebilst, ka Direktīvas 98/6 piemērošanas joma neaptver patērētāju informēšanu cenu pazemināšanas jautājumos un arīdzan neattiecas uz visiem patērētāju informēšanas aspektiem saistībā ar preču cenām. Ar Direktīvu 2005/29 likumdevējs ir gribējis liegt dalībvalstīm aizliegt noteiktu komercpraksi tāpēc, ka profesionālis nav izpildījis kādus valsts tiesībās paredzētus

11 — Padomes 1984. gada 10. septembra Direktīva 84/450/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu reklāmu (OV L 250, 17. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 15. nod., 1. sēj., 227. lpp.).

informēšanas pienākumus. Taču īstenībā Beļģijas tiesību aktu rezultātā rodas aizliegums paziņot par cenu pazemināšanu, ja netiek izpildīti šo tiesību aktu stingrie nosacījumi, pat ja šāda prakse, izvērtējot katru konkrēto gadījumu, varētu arī nebūt uzskatāma par maldinošu vai negodīgu Direktīvas 2005/29 izpratnē. Komisija noraida arī Beļģijas iestāžu argumentu jautājumā par LESD 28. pantu.

36. Atbildē uz repliku Beļģijas Karaliste apgalvo, ka, ja piekristu Komisijas nostājai, cenu pazemināšanas jautājumā katrs konkrētais gadījums būtu jāizvērtē atsevišķi un tādēļ valstu tiesām nāktos piemērot daudzus dažādus kritērijus, lai noskaidrotu, vai paziņojums ir negodīga prakse, kas savukārt būtu pretrunā ar Direktīvu 98/6 sasniegt gribētajam mērķim cenu salīdzināšanas jautājumā.

37. Savukārt par trešo pienākumu neizpildi Beļģijas Karaliste apgalvo, ka gan Karaļa 2006. gada 24. septembra dekrēta 5. panta 1. punkts, gan 2005. gada 4. jūlija likuma 7. pants ietilpst Direktīvas 85/577 piemērošanas jomā un ir minētajā direktīvā atļautie stingrākie valsts pasākumi. Tāpēc Komisijas apgalvojumi par Direktīvā 2005/29 paredzētās saskaņošanas pilnīguma atstāšanu bez ievēribas neesot dibināti. Šī direktīva turklāt ierindojoties patērētāju aizsardzības jomā spēkā jau esošo Savienības tiesību normu vidū, negrozot un neierobežojot Direktīvas 85/577 tvērumu, kas papildina Direktīvas 2005/29 piemērošanas jomu. Visbeidzot, šie valsts pasākumi esot saistīti ar Direktīvas 2011/83 transponēšanas pasākumiem, kas Beļģijas Karalistei jāveic līdz 2013. gada 13. decembrim.

38. Īsumā sakot, Beļģijas Karaliste vēlas, lai Tiesa pirmo prasības pamatu atzītu par nepieņemamu un pārējos noraidītu kā nepamatotus, piespriežot Komisijai segt tiesāšanās izdevumus.

V – Vērtējums

A – Pirmais prasības pamats

1) Par pamata pieņemamību

39. Kā man jau bija iespēja norādīt, Komisija domā, ka brīvo profesiju pārstāvju, zobārstu un kinezoterapeitu skaidri izteikta izslēgšana no Direktīvu 2005/29 Beļģijas tiesībās transponējošā 2010. gada 6. aprīļa likuma piemērošanas jomas esot pretrunā minētās direktīvas 3. pantam savienojumā ar tās 2. panta b) punktu.

40. Beļģijas Karaliste iebilst, kas šis pirmais pamats ir nepieņemams, jo Komisija nav ņēmusi vērā 2002. gada 2. augusta Likumu par maldinošu reklāmu un salīdzinošu reklāmu, netaisnīgiem līguma noteikumiem un distances līgumiem attiecībā uz brīvajām profesijām un nav konkretizējusi, kādā ziņā ar minēto likumu neesot izpildīta Direktīva 2005/29.

41. Atbildot uz šo iebildi par nepieņemamību, Komisija vērš uzmanību uz to, ka 2002. gada 2. augusta likumu Beļģijas Karaliste pirmoreiz minējusi tikai savā iebildumu rakstā. Tomēr, lai arī atzīstot, ka minētajā likumā aizliegta maldinoša reklāma brīvo profesiju jomā, Komisija apgalvo, ka ar to domāts transponēt Direktīvu 84/450, nevis Direktīvu 2005/29, kurām abām ir atšķirīgi mērķi, un ka šis tiesvedības priekšmets ir otrās no tām nepareiza transpozīcija. Beļģijas Karaliste iebilst, ka 2002. gada 2. augusta likuma 4. pantā ir reglamentēta maldinoša reklāma brīvo profesiju jomā un tādēļ tas atbilst Direktīvas 2005/29 2. panta d) punktam, tādējādi šo direktīvu daļēji transponējot.

42. Manuprāt, šis pirmais pamats nav atzīstams par nepieņemamu.

43. Kā redzams Beļģijas Karalistei 2009. gada 2. februārī nosūtītās brīdinājuma vēstules 1. punktā, Komisija, norādīdama, ka brīvo profesiju izslēgšanu no Direktīvu 2005/29 transponējošā 2007. gada 5. jūnija likuma piemērošanas jomas “apliecina apstākļi, ka attiecībā uz brīvajām profesijām ir savs likums, proti, 2002. gada 2. augusta likums [..], kas nav grozīts, lai veiktu Direktīvas [2005/29] transpozīciju” uzskatāmi ir parādījuši, ka minētās profesijas no tā ir izslēgtas. Pēc tam Komisija, Beļģijas Karalistei to neatspēkojot, norādīja, ka Beļģijas iestādes “šo situāciju ir atzinušas” savā līdzšinējā sarakstē, apliecinot savu nodomu to mainīt. Proti, 2010. gada 6. aprīļa likums ticis pieņemts tieši tālab, lai izpildītu Komisijas brīdinājuma vēstulē prasīto, pat ja tajā brīvās profesijas joprojām ir izslēgtas.

44. Ievērojot iepriekš izklāstīto, noprotu, ka Komisijai nebija vēl jānorāda arī uz varbūtību, ka 2002. gada 2. augusta likumā bija izpildīti no Direktīvas 2005/29 izrietošie pienākumi attiecībā uz brīvo profesiju neizslēgšanu, jo Beļģijas iestādes jau sākotnēji bija piekritušas Komisijas nostājai, ka ar 2002. gada 2. augusta likumu ir apstiprināta 2007. gada 5. jūnija likumā noteiktās izslēgšanas esamība.

2) Par pamata būtību

45. Beļģijas Karaliste atzīst, ka noteiktas profesijas ir tikušas izslēgtas no Direktīvu 2005/29 transponējošā likuma piemērojamības. Tomēr tā apgalvo, ka šī direktīvas neizpilde ir tikusi novērsta ar to, ka šo izslēgšanu noteikušās 2010. gada 6. aprīļa likuma tiesību normas ir atzītas par neatbilstošām konstitūcijai.

46. Precizējot jāpaskaidro, ka termiņš, ko Komisija savā 2011. gada 15. marta argumentētajā atzinumā atvēlējusi Beļģijas iestādēm, lai veiktu no Direktīvas 2005/29 izrietošo pienākumu izpildei vajadzīgos pasākumus, beidzās 2011. gada 15. maijā.

47. Tā kā 2010. gada 6. aprīļa likuma 2. panta 1. un 2. punkta un 3. panta 2. punkta neatbilstība konstitūcijai tika atzīta Konstitucionālās tiesas 2011. gada 6. aprīļa spriedumā, būtu jāpiekrit Beļģijas iestādēm, ka, beidzoties Komisijas argumentētajā atzinumā atvēlētajam termiņam (2011. gada 15. maijs), ziņotā pienākumu neizpilde jau bija novērsta.

48. Tomēr ir tā, ka Beļģijas tiesībās neatbilstības konstitūcijai atzīšanas tiesiskās sekas neļauj izslēgt, ka tiesību normas, par kurām taisīts šāda veida nolēmums, nākotnē netiek piemērotas. Proti, kā atzinušas pašas Beļģijas iestādes, lai par konstitūcijai neatbilstošām atzītās tiesību normas tiktu “izstumtas” no valsts tiesību sistēmas ar atpakaļejošu spēku, pēc to neatbilstības konstitūcijai atzīšanas principā būtu jāapmierina arī prasība atcelt tiesību aktu.

49. Atbilstoši tam, kā teikts Beļģijas Karalistes šajā tiesvedībā iesniegtā iebildumu raksta 17. punktā, pēc neatbilstības konstitūcijai atzīšanas “konstitūcijai neatbilstošā tiesību norma joprojām paliek tiesību sistēmā, taču Beļģijas tiesas to nedrīkst piemērot”. Tomēr šis noteikums ne allaž atbilst patiesībai, jo, kā atzīst pašas Beļģijas iestādes, ir skaidri zināms, ka 2011. gada 6. aprīļa spriedumā par konstitūcijai neatbilstošām atzītās tiesību normas pēc tam 2011. gada 15. decembrī vēlreiz tika atzītas par neatbilstošām konstitūcijai kādā citā nolēmumā. Turklāt, kā norādījusi Beļģijas Karaliste, prasība atcelt 2011. gadā par konstitūcijai neatbilstošām atzītās tiesību normas joprojām atrodas izskatīšanā Konstitucionālajā tiesā, un tas apliecina, ka Beļģijas tiesībās nav droši izslēdzams, ka par konstitūcijai neatbilstošām atzītās tiesību normas joprojām netiek piemērotas, kamēr vien netiek apmierināta prasība atcelt tiesību aktu.

50. Beļģijas tiesu ievērotā prakse, protams, kā apgalvo Beļģijas Karaliste, var radīt situāciju, kad neatbilstības konstitūcijai oficiāla atzīšana pati par sevi *de facto* ļauj izslēgt attiecīgās tiesību normas turpmāku piemērošanu. Tomēr šis tiesvedības apstākļi parāda, ka tas tā var arī nebūt. Ievērojot iepriekš izklāstīto, ir drošs pamats apgalvot, ka par konstitūcijai neatbilstošām atzīto tiesību normu tiesiskajam stāvoklim piemīt ar tiesisko noteiktību nesavienojama nenoteiktība, kas, izvērtējot, vai valsts tiesības ir pilnībā pielāgotas prasībām kādas direktīvas transponēšanai termiņā, nav attaisnojama.

51. Šajā ziņā piekrītu Komisijai, ka šeit iederas judikatūra, ko Tiesa, noteikdama, ka “valsts judikatūrai, pat ja tā tiek uzskatīta par pastāvīgu, kurā valsts tiesību normas tiek interpretētas tā, kā tiek uzskatīts par atbilstošu direktīvas prasībām, nevar piemist skaidrība un konkrētība, kas vajadzīgas, lai izpildītu tiesiskās noteiktības prasību”, kas “tā ir it īpaši patērētāju aizsardzības jomā”, ir iedibinājusi 2001. gada 10. maija spriedumā lietā Komisija/Nīderlande¹². Taču norāde uz “valsts judikatūru”, manuprāt, visnotaļ dabiski var tikt paplašināti attiecināta uz valsts tiesisko regulējumu, kurā ir reglamentētas sekas, kas iestājas, atzīstot neatbilstību konstitūcijai, ja attiecīgais regulējums, kā atzinušas Beļģijas iestādes, ir pakārtots varbūtībai, lai arī tā praktiski var izrādīties visnotaļ maz ticama, ka rodas gadījumi, kad par konstitūcijai neatbilstošu atzīta tiesību norma tiek piemērota. Šāda nenoteiktība pieņemami var tikt kļiedēta tikai ar to, ka Savienības tiesībām nesaderīgā norma tiek pilnīgi un galīgi izskausta, kas gan valsts tiesībās spēkā esošajā regulējumā par neatbilstību konstitūcijai nav pienācīgi nodrošināts.

52. Ņemot vērā izklāstīto, uzskatu, ka pirmais Komisijas izvirzītais pienākumu neizpildes pamats ir jāatzīst.

B – Otrās prasības pamats

53. Komisija sūdzas, ka paziņojumu par cenu pazemināšanu jomā Beļģijas tiesību aktos patērētājiem tiek nodrošināta par Direktīvā 2005/29 paredzēto stingrāka aizsardzība, jo Komisija uzskata, ka, tā kā minētajā direktīvā ir veikta pilnīga negodīgas komercprakses saskaņošana, ierobežojošākus valsts pasākumus pieņemt neklājas pat ne tālab, lai nodrošinātu patērētājiem stiprāku aizsardzību.

54. Beļģijas Karaliste neapstrīd, ka tās tiesību aktos patērētājiem ir garantēta par Direktīvā 2005/29 paredzēto stiprāka aizsardzība, taču apgalvo, ka tas var tikt darīts saskaņā ar Direktīvu 98/6, kas laikā, kad beidzies Komisijas argumentētajā atzinumā atvēlētais termiņš, joprojām bija piemērojama.

55. Tiesa jau ir atzinusi, ka atbilstoši Direktīvas 2005/29 2. panta d) punktam¹³ paziņojumi par cenu pazemināšanu ir komercprakse, kurā, “izmantojot sevišķi plašu formulējumu”¹⁴, tā definēta kā “jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem”.

56. Tāpēc nav šaubu, ka 1991. gada 14. jūlija likuma 43. panta 2. punkts un 2010. gada 6. aprīļa likuma 20., 21. un 29. pants attiecas uz darbību, kas ietilpst Direktīvas 2005/29 piemērošanas jomā.

57. Beļģijas iestādes piekrīt Komisijai, ka Direktīvā 2005/29 patiešām, izsakoties Tiesas vārdiem, “vei[kta] pilnīg[a] noteikumu par negodīgu uzņēmumu komercpraksi pret patērētājiem saskaņošan[a] Kopieniu līmenī”¹⁵. Tomēr tās norāda, ka direktīvā tik un tā “nav pielāgotu un saskaņotu noteikumu, kas ļautu noskaidrot paziņojumu par cenu pazemināšanu saimniecisko realitāti”¹⁶, un šo trūkumu Beļģijas likumdevējam nācies novērst, pamatojoties uz Direktīvu 98/6 par patērētāju aizsardzību preču cenu norādīšanas jautājumā.

12 — Lieta C-144/99 (*Recueil*, I-3541. lpp., 21. punkts).

13 — Tā, atsaucoties uz judikatūru, kas iedibināta 2010. gada 14. janvāra spriedumā lietā C-304/08 *Plus Warenhandelsgesellschaft* (Krājums, I-217. lpp.) un 2010. gada 9. novembra spriedumā lietā C-540/08 *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag* (Krājums, I-10909. lpp.), ir skaidrā tekstā apstiprināts 2011. gada 15. decembra rīkojuma lietā C-126/11 *Inmo* 30. punktā.

14 — Spriedums lietā *Plus Warenhandelsgesellschaft* (minēts iepriekš, 36. punkts).

15 — Spriedums lietā *Plus Warenhandelsgesellschaft* (minēts iepriekš, 41. punkts).

16 — Iebildumu raksta 36. punkts.

58. Tomēr Beļģijas iestāžu risinājums, manuprāt, ir balstīts uz kļūdainu premisu. Neraugoties uz tās nosaukumu, Direktīvas 98/6 priekšmets nav gluži patērētāju aizsardzība saistībā ar cenu norādīšanu vispār, bet gan visnotaļ konkrēti – to aizsardzība, saskaroties ar grūtībām, kas izriet no preču cenu norādīšanas ar atsauci uz atšķirīgām mērvienībām.

59. Proti, kā skaidrots Direktīvas 98/6 preambulas piektajā apsvērumā, “saikne starp produktu vienības cenu un to fasēšanu iepriekš noteiktos daudzumos vai masas vienībās atbilstīgi diapazona vērtībām, kas pieņemtas Kopienas līmenī, ir izrādījusies pārāk sarežģīta, lai to izmantotu”, un tādēļ “ši saikne jāatceļ, lai ieviestu jaunu vienkāršotu sistēmu atbilstīgi patērētāja interesēm, neietekmējot iesaiņojuma standartizācijas noteikumus”. Šā jaunā mehānisma pamatā, kā jau paredzēts direktīvas preambulas sestajā apsvērumā, ir “pienākums norādīt pārdošanas cenu un vienības cenu [, kas] dod ievērojamu ieguldījumu patērētāju informācijas uzlabošanā [informēšanas pilnveidošanā], jo tas ir vieglākais ceļš, kā patērētājiem dot iespēju novērtēt un salīdzināt produktu cenu vislabākajā veidā un tādējādi izdarīt uz informāciju un vienkāršiem salīdzinājumiem balstītu izvēli”.

60. Tādējādi Direktīvas 98/6 likumdevējam rūpēja “nodrošināt viendabīgu un pārredzamu informāciju”¹⁷ preču daudzuma noteikšanas ziņā, to saistot ar vienveidīgu mērvienību sistēmu, uz kuras balstīta to cenu noteikšana.

61. Direktīvas 98/6 1. pantā ir noteikts, ka tālab tās “mērķis ir noteikt pārdošanas cenas un mērvienības cenas norādīšanu produktiem, ko tirgotāji piedāvā patērētājiem, lai uzlabotu patērētāju informāciju [pilnveidotu patērētāju informēšanu] un veicinātu [atvieglotu] cenu salīdzināšanu”¹⁸, un viss direktīvas materiālo tiesību normas kopums ir par jautājumiem saistībā ar šiem abiem cenu noteikšanas veidiem¹⁹.

62. Tādējādi Direktīvā 98/6 nav rodams nekas tāds, kas līdzinātos – atkārtojot iepriekš citētos Beļģijas iestāžu vārdus – “pielāgotiem un saskaņotiem noteikumiem, kas ļautu noskaidrot paziņojumu par cenu pazemināšanu saimniecisko realitāti”. Tāpēc arīdzan šīs direktīvas 10. pantā nav saskatāms pamatojums tam, lai dalībvalstis pieņemtu tiesību normas, kas garantē cenu samazināšanas saimniecisko realitāti.

63. Direktīva 98/6, kā paredzēts tās 10. pantā, “neattur dalībvalstis no tādu noteikumu pieņemšanas un izmantošanas, kas ir labvēlīgāki attiecībā uz patērētāju informāciju [informēšanu] un cenu salīdzinājumu, neietekmējot viņu [to] pienākumus, ko nosaka Līgums”. Taču ar šīm labvēlīgākajām tiesību normām loģiski ir saprotamas tikai tās, kas attiecas uz ar Direktīvu 98/6 reglamentēto jomu, proti, patērētāju informēšanu par etaloniem, kas tiek izmantoti atsaucei, nosakot preču cenas, atvieglot cenu salīdzināšanu nevis saistībā ar agrākajām cenām, bet gan saistībā ar dažādām mērvienību sistēmām.

64. Īsumā sakot, informācija, kas jāsniedz patērētājiem par “cenu pazemināšanu”, nav uzskatāma par ietilpstošu Direktīvas 98/6 piemērošanas jomā un tādējādi uz to nevar attiekties dalībvalstīm šīs direktīvas 10. pantā piedāvātā iespēja.

65. Tomēr ir skaidrs, ka Direktīvas 2005/29 3. pantā ir paredzēta virkne gadījumu, kad par tās tiesību normām pārākas ir citas Kopienas vai dalībvalstu tiesību normas.

17 — Direktīvas 98/6 preambulas 12. apsvēruma.

18 — Direktīvas 2. pantā “pārdošanas cena” definēta kā “produkta vienības vai dotā daudzuma galīgā cen[a] [..]”, savukārt “vienības cena” tajā ir “galīgā cena par vienu produkta litru, vienu metru, vienu kvadrātmētru vai vienu kubikmetru vai vienu atšķirīgu daudzuma vienību, ko plaši un parasti izmanto attiecīgajā dalībvalstī attiecīgo produktu tirdzniecībā [..]”. Visbeidzot, šajā tiesību normā ir noteikts, ka “neiesaiņoti produkti” ir “produkti, kas nav iesaiņoti un kurus mēra patērētāja klātbūtnē”.

19 — Abu cenu norādīšana visām precēm, ko komersanti piedāvā patērētājiem (3. pants); prasība, lai tās abas būtu nepārprotamas un skaidri salasāmas un lai mērvienības cena attiektos uz daudzumu, kas deklarēts saskaņā ar valsts un Kopienas noteikumiem (4. pants); iespējamie izņēmumi (5. pants).

66. Proti, tā 2. punktā ir noteikts, ka Direktīva 2005/29 “neskar līgumtiesības un jo īpaši noteikumus par līguma spēkā esamību, tā veidošanu [noslēgšanu] vai sekām”. Manuprāt, ir skaidri redzams, ka šeit izvērtētais valsts tiesiskais regulējums neattiecas uz līgumu tiesisko regulējumu, bet gan uzskatāms par saistītu ar to nosacījumu noteikšanu, kādos plašākai sabiedrībai var tikt piedāvāts noslēgt līgumu, proti, tiesisku darījumu, ko reglamentē līgumtiesību normas.

67. Savukārt šā paša Direktīvas 2005/29 3. panta 4. punktā ir noteikts, ka “ja šī direktīva un citi Kopienas noteikumi, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, nonāk pretrunā, priekšroku dod minētajiem citiem Kopienas noteikumiem un tos piemēro attiecībā uz šiem konkrēt[aj]iem aspektiem”. Iepriekš secināto neatspēko arīdzan šī atruna, jo Beļģijas iestāžu piesauktā Direktīva 98/6, ievērojot iepriekš izklāstīto un tās priekšmetu, nav uzskatāma par tiesību aktu, kas reglamentē “konkrētus negodīgas komercprakses aspektus”.

68. Visbeidzot, minētā 3. panta 5. punktā ir noteikts, ka “dalībvalstis sešus gadus pēc 2007. gada 12. jūnija drīkst šīs direktīvas jomā turpināt piemērot savus noteikumus, ar ko paredz vairāk ierobežojumu vai prasību, salīdzinot ar šo direktīvu, un ar ko īsteno direktīvas, kurās ietvertas minimālās saskaņošanas klauzulas” pakārtoti diviem nosacījumiem: pirmkārt, ka šiem valsts pasākumiem jābūt “būtiski nepieciešamiem, lai pienācīgi aizsargātu patērētājus pret negodīgu komercpraksi, un [...] samērīgiem ar šo sasniedzamo mērķi”. Otrkārt, ka dalībvalstīm – kā tas noteikts šā paša 3. panta 6. punktā – “tūlīt [jāziņo] Komisijai par jebkuriem valsts noteikumiem, ko piemēro saskaņā ar 5. punktu”.

69. Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā nav konkretizēts, kuras ir tās “direktīvas, kurās ietvertas minimālās saskaņošanas klauzulas”, kas saskaņā ar stingrākām valsts tiesību normām joprojām var būt piemērojamas nākamajos sešus gadus. Interpretācijai var būt noderīgs Komisijas iesniegtā priekšlikuma anotācijas²⁰ 45. punktā izteiktais apgalvojums, ka, “ja nozares direktīvā ir reglamentēti tikai kādi komercprakses aspekti, piemēram, prasības par informācijas saturu, citādā ziņā, piemēram, gadījumā, ja nozares tiesību aktos prasītā informācija tiek sniegta maldinoši, ir piemērojama pamatdirektīva. Tāpēc direktīva papildina tādus esošos un nākamajos tiesību aktus kā Priekšlikums regulai par pārdošanas veicināšanu vai Direktīva par patēriņa kredītu un Direktīva par elektronisko tirdzniecību”.

70. Direktīvā 98/6 ir ietvertas “prasības par informācijas saturu” jautājumā par cenām, bet – kā jau norādīju – ne par cenu pazemināšanu, kas ir šajā tiesvedībā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma priekšmets. Tāpēc šis tiesiskais regulējums nav kvalificējams par Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā paredzēto gadījumu un nav piemērojams pēc tam, kad beidzies tās transponēšanai valsts tiesībās noteiktais termiņš.

71. Tāpēc iznākums nevar būt nekas cits kā tas, ka visā pilnībā ir piemērojams aizliegums, kas noteikts Direktīvas 2005/29 4. pantā, “kurš dalībvalstīm skaidri aizliedz paturēt spēkā vai pieņemt ierobežojošākas valsts tiesību normas, pat ja to mērķis ir nodrošināt lielāku patērētāju aizsardzību”²¹.

72. Tādēļ, kā iebilst Komisija, ņemot vērā, ka paziņojumus par cenu pazemināšanu, kuri neatbilst tādiem nosacījumiem kā Beļģijas tiesību aktos noteiktie, Direktīvas 2005/29 I pielikums neaptver, šī komercprakse par negodīgu var tikt uzskatīta tikai tad, ja, izvērtējot katru konkrēto gadījumu, tā atbilst šīs direktīvas 5.–9. pantā noteiktajam.

73. Nosacījumu, kas Beļģijas tiesību aktos izvirzīti paziņojumam par cenu pazemināšanu, rezultātā valsts tiesībās, iespējams, tiktu aizliegti paziņojumi, kas nav negodīga vai maldinoša komercprakse atbilstoši tam, kas teikts Direktīvas 2005/29 6. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru “komercpraksi uzskata par maldinošu, ja tajā sniedz nepareizu informāciju un tādēļ tā ir nepatiesa vai ja tā jebkādā veidā,

20 — COM(2003) 356, galīgā redakcija, 2003/0134 (COD).

21 — Spriedums lietā *Plus Warenhandelsgesellschaft* (minēts iepriekš, 50. punkts).

tostarp vispārējā sniegumā, maldina vai var maldināt vidusmēra patērētāju, pat ja informācija ir faktiski pareiza, attiecībā uz vienu vai vairākiem šeit turpmāk uzskaitītajiem elementiem un jebkādā gadījumā liek vai var likt patērētājam pieņemt lēmumu veikt darījumu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis: [...] d) cena vai cenas aprēķināšanas veids vai konkrēta cenas atvieglojuma esamība”.

74. Īsumā sakot, paziņojumi par cenu pazemināšanu, neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav atbilstoši Beļģijas tiesību aktiem, par pretrunā Savienības tiesībām esošiem var tikt uzskatīti tikai tad, ja katrā konkrētajā gadījumā tie atbilst negodīgas prakses situācijām, ko konstatē atbilstoši Direktīvas 2005/29 5.–9. pantā noteiktajiem kritērijiem.

75. Jautājumā par Beļģijas iestāžu apgalvojumiem, ka valsts tiesību aktu lielāko stingrību galu galā attaisnojot tiesības uz informāciju, jāpiekrīt Komisijai, ka Direktīvas 2005/29 preambulas 15. apsvērumā ir uzsvērts, ka tikai informāciju, kuras “prasības [...], kas ir saistītas ar komerciālu saziņu, reklāmu un mārketingu”, ir noteiktas Savienības tiesībās, “saskaņā ar šo direktīvu uzskata par būtisku. Dalībvalstis varēs paturēt vai pievienot prasības informācijai, kas ir saistītas ar līgumtiesībām un kam ir līgumtiesiskas sekas, ja to atļauj minimālās klauzulas spēkā esošajos Kopienas tiesību instrumentos. [...] Ņemot vērā pilnīgo saskaņošanu, ko ievieš ar šo direktīvu, tikai informācija, kas ir pieprasīta Kopienas tiesību aktos, ir uzskatāma par būtisku saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 5. punktu paredzēto mērķi [šīs direktīvas 7. panta 5. punkta izpratnē]. Ja dalībvalstis, balstoties uz Kopienas tiesību minimālajām klauzulām, ir ieviesušas tādas prasības informācijai, kas ir ciešākas par Kopienas tiesību aktos noteiktajām, šādas papildu informācijas noklusējumu neuzskata par maldinošu noklusējumu saskaņā ar šo direktīvu”. Protams, preambulas 15. apsvērumā tiek piebilsts, ka “dalībvalstis varēs atstāt spēkā vai ieviest vēl stingrākus noteikumus atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, lai patērētājiem nodrošinātu individuālu līgumisku tiesību aizsardzību augstākā līmenī, ja to pieļauj minimālās klauzulas Kopienas tiesību aktos”. Tomēr šoreiz, kā jau redzējām, Direktīvā 98/6, manuprāt, nav rodams pamats šeit izvērtētajiem stingrākajiem tiesību aktiem.

76. Tāpēc Direktīvā 2005/29 principā nav ļauts aizliegt paziņojumus par cenu pazemināšanu, kuras neatbilst tam, kas noteikts tādā valsts tiesiskā regulējumā kā šeit aplūkotais. Šāda rakstura aizliegums būtu pieļaujams vienīgi tad, ja šādi paziņojumi būtu iekļauti Direktīvas 2005/29 I pielikumā, kas gan tā nav. Tāpēc aizliegumu var noteikt tikai katrā konkrētā gadījumā un, ciktāl tas darāms, ņemot vērā minētās direktīvas 5.–9. pantā noteiktos kritērijus.

77. Līdz ar to uzskatu, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Direktīvas 2005/29 4. pantu, jo 1991. gada 14. jūlija likuma 43. panta 2. punktā un 2010. gada 6. aprīļa likuma 20., 21. un 29. pantā ir paredzēta par minētajā direktīvā paredzēto ciešāka un stingrāka patērētāju aizsardzība.

C – Trešais prasības pamats

78. Trešā Komisijas ziņotā pienākumu neizpilde attiecas uz aizliegumu veikt izbraukuma tirdzniecību mājvietā, kas noteikts ar 2005. gada 4. jūlija likuma 7. pantu iekļautajā 1993. gada 25. jūnija likuma 4. panta 1. punkta 3. apakšpunktā, un aizliegumu izbraucot tirgot noteiktas preces, kā noteikts Karaļa 2006. gada 24. septembra dekrēta 5. panta 1. punktā. Gluži tāpat kā nupat iztīrītā otrā pienākumu neizpildes pamata gadījumā Komisija apgalvo, ka Direktīvā 2005/29 šādi aizliegumi nav iecerēti un tāpēc, ņemot vērā ar šo direktīvu veiktās saskaņošanas pilnīgumu, šīs valsts tiesību normas tai ir pretrunā.

79. Skaidri zināms, ka izbraukuma tirdzniecība ir komercprakse Direktīvas 2005/29 2. panta d) punkta izpratnē. Šaubu, manuprāt, nevar būt arī par to, ka Beļģijas Karalistē spēkā esošo stingrāko valsts tiesisko regulējumu visnotaļ pamato Direktīva 85/577 par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām, kuras 8. pants ļauj “dalībvalstīm pieņemt vai saglabāt spēkā labvēlīgākus patērētāju aizsardzības noteikumus jomā, uz kuru attiecas šī direktīva”.

80. Jautājums ir, vai šī Direktīvā 85/577 atļautā stiprākā aizsardzība ir saderīga arī ar Direktīvu 2005/29, kuras I pielikumā šajā valsts tiesiskajā regulējumā minētā rīcība gan katrā ziņā nav norādīta kā negodīga prakse.

81. Atbilde principā ir meklējama Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā, kurā – kā atceramies – ir noteikts, ka “dalībvalstis sešus gadus pēc 2007. gada 12. jūnija drīkst šīs direktīvas jomā turpināt piemērot savus noteikumus, ar ko paredz vairāk ierobežojumu vai prasību, salīdzinot ar šo direktīvu, un ar ko īsteno direktīvas, kurās ietvertas minimālās saskaņošanas klauzulas. Šiem [valsts] pasākumiem jābūt būtiski nepieciešamiem, lai pienācīgi aizsargātu patērētājus pret negodīgu komercpraksi, un tiem jābūt samērīgiem ar šo sasniedzamo mērķi”. Nebūtu piemirstams, ka atbilstīgi šā paša 3. panta 6. punktam dalībvalstīm “tūlīt [jāziņo] Komisijai par jebkuriem valsts noteikumiem, ko piemēro saskaņā ar 5. punktu”.

82. Proti, Direktīvā 2005/29 ir paredzēts, ka var būt pārejas posms, kurā dalībvalstis var veikt vēl ciešākus jeb stingrākus pasākumus, ja ir iestājušies vairāki nosacījumi. Pirmkārt, tiem jābūt domātiem noteiktu direktīvu piemērošanai. Otrkārt, šiem pasākumiem jābūt nepieciešamiem patērētāju aizsardzībai pret negodīgu praksi un samērīgiem šā mērķa sasniegšanai. Treškārt, par šiem pasākumiem tūlīt jāziņo Komisijai.

83. Šajā gadījumā gan aizliegums veikt noteiktu veidu izbraukuma tirdzniecību, gan aizliegums šādi tirgot noteiktas preces tika noteikti valsts tiesību normās, kas pieņemtas pēc Direktīvas 2005/29 stāšanās spēkā, bet pirms 2013. gada 12. jūnija, kad beidzās Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā noteiktais pārejas posms.

84. Jautājums, kas rodas uzreiz, ir par to, vai Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā noteiktais, ņemot vērā, ka ar formulējumu “drīkst [..] turpināt piemērot” tā šķiet izslēdzam iespēju, ka šāda rakstura tiesību normas tiktu ieviestas pēc Direktīvas 2005/29, attiecas tikai uz vēl ciešāko valsts tiesisko regulējumu, kas Direktīvas 2005/29 spēkā stāšanās brīdī jau ticis piemērots.

85. Noproto, ka 3. panta 5. punkts patiesībā attiecas tikai uz valsts tiesisko regulējumu, kas jau bija piemērojams Direktīvas 2005/29 spēkā stāšanās brīdī. Taču noteicošais šajā gadījumā tik un tā ir ne tik daudz tas, vai vēl stingrākas valsts tiesību normas tika vai netika piemērotas tās spēkā stāšanās laikā, cik tas, vai šīs tiesību normas var vai nevar tikt pieņemtas, lai piemērotu direktīvas, kurās ir ietvertas saskaņošanas minimuma klauzulas šā paša 3. panta 5. punkta izpratnē.

86. Ņemams vērā, ka šajā tiesību normā minēti “noteikum[i], ar ko paredz vairāk ierobežojumu vai prasību, salīdzinot ar šo direktīvu, un ar ko īsteno direktīvas, kurās ietvertas minimālās saskaņošanas klauzulas”. Manuprāt, ja šajās direktīvās ir ļauts pēc tam pieņemt vēl stingrākus noteikumus, tās saskaņā ar Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktu arī var būt uzskatāmas par piemērojamām.

87. Tā kā savukārt Direktīvas 85/577 8. pantā patiešām ļauts “dalībvalstīm *pieņemt* vai saglabāt spēkā”²² vēl stingrākas tiesību normas, manuprāt, ir secināms, ka apstāklim, ka tās ir pieņemtas pēc Direktīvas 2005/29 stāšanās spēkā, nav nozīmes.

88. Tam esot noskaidrotam, principā būtu jāizvērtē, vai attiecīgās valsts tiesību normas, kā tas prasīts minētajā 3. panta 5. punktā, ir “būtiski nepieciešam[as], lai pienācīgi aizsargātu patērētājus pret negodīgu komercpraksi, un [..] samērīg[as] ar šo sasniedzamo mērķi”.

89. Taču uzskatu, ka šos abus jautājumus var arī nenoskaidrot, jo nav šaubu, ka tik un tā nav izpildīts šīs Direktīvas 2005/29 3. panta 6. punktā paredzētais pienākums dalībvalstīm “tūlīt Komisijai [ziņot] par jebkuriem valsts noteikumiem, ko piemēro saskaņā ar 5. punktu”.

22 — Mans izcēlums.

90. Beļģijas iestādes savulaik "tūlīt" neziņoja par vēl stingrākajām tiesību normām, kas ietvertas ar 2005. gada 4. jūlija likuma 7. pantu iekļautajā 1993. gada 25. jūnija likuma 4. panta 1. punkta 3. apakšpunktā un Karaļa 2006. gada 24. septembra dekrēta 5. panta 1. punktā. Šajos apstākļos man šķiet esam acīmredzami, ka Direktīvas 2005/29 3. panta 5. punktā paredzētais pārejas posma izņēmums šajā lietā nav piemērojams, un līdz ar to ir jākonstatē Komisijas Beļģijas Karalistei šajā ziņā pārmestā pienākumu neizpilde.

91. Atbilstīgi Reglamenta 138. panta 1. punktam visu prasības pamatu atzīšanas gadījumā pienākums atlīdzināt tiesāšanās izdevumus ir jāpiespiež Beļģijas Karalistei.

VI – Secinājumi

92. Ņemot vērā izklāstītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai nolemt šādi:

- 1) no Direktīvu 2005/29 transponējošā 2007. gada 5. jūnija likuma piemērošanas jomas izslēgusi brīvo profesiju pārstāvjus, kā arī zobārstus un kinezoterapeitus, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Direktīvas 2005/29 3. panta savienojumā ar tās 2. panta b) un d) punktu prasības;
- 2) 1991. gada 14. jūlija likuma 43. panta 2. punktā un 2010. gada 6. aprīļa likuma 20., 21. un 29. pantā paredzējusi par Direktīvā 2005/29 paredzēto ciešāku jeb stingrāku aizsardzību, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Direktīvas 2005/29 4. panta prasības;
- 3) ar 2005. gada 4. jūlija likuma 7. pantu iekļautajā 1993. gada 25. jūnija likuma 4. panta 1. punkta 3. apakšpunktā aizliegusi gan noteiktu izbraukuma tirdzniecību mājvietā, gan izbraucot tirgot noteiktas preces, kā noteikts Karaļa 2006. gada 24. septembra dekrēta 5. panta 1. punktā, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Direktīvas 2005/29 4. panta prasības;
- 4) Beļģijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.